

7/54381
62.41

T.C.
DIŐIŐLERİ BAKANLIĞI
İkili Ekonomik İŐler Genel M¼d¼rl¼Đ¼

Sayı : 43143608-424.60-2014/7198501
Konu : Soru Önergesi / Faruk Loğoğlu /
7/54381

T¼RKİYE B¼Y¼K MİLLET MECLİSİ BAŐKANLIĐINA

İlgi: 06.11.2014 tarih ve 201049 sayılı yazıları.

Adana Milletvekili Sayın Faruk Loğoğlu'nun tarafıma y¼nelttiĐi 7/54381 sayılı soru önergesinin yanıtı iliŐikte sunulmaktadır.

Saygılarımla arzederim.

Mevl¼t ÇAVUŐOĐLU
DıŐiŐleri Bakanı

Ek: 1.

Dağıtım:

Gereği:

T¼rkiye B¼y¼k Millet Meclisi BaŐkanlıĐına

Bilgi:

BaŐbakanlık

ADANA MİLLETVEKİLİ SAYIN FARUK LOĞOĞLU'NUN
7/54381 SAYILI SORU ÖNERGESİ

SORU

Transit geçiş yapan TIR'lar konusunda İran ve Türkiye arasında yaşanan geçiş ücreti ve akaryakıt fiyatı restleşmesi, İran üzerinden başka ülkelere mal taşıyan ve Türkiye'ye İran üzerinden mal taşıyan Türk TIR'larının geçişlerini durma noktasına getirmiş ve sınır kapılarında uzun kuyrukların oluşmasına neden olmuştur.

Ulusal medyada krizin nedeni olarak İran'ın geçiş ücretlerine yüksek oranda zam yapması gösterilmektedir. Bilindiği üzere kriz, Türkiye'nin 10 Ekim 2014 tarihinde İran TIR'larından ücret almaya başlamasıyla tırmanmış ve İran bu ücretin iki ülke arasındaki ulaştırma anlaşmalarına aykırı olduğunu ileri sürerek Türk TIR'larına uyguladığı geçiş ücretine tekrar zam yapmıştır. Geçiş ücreti artışının yanı sıra, İran'ın gümrük kapılarında Türk TIR'larını beklettiği, uzun kuyrukların olduğu kapılardan çıkmaya zorladığı ve araçlara ücret karşılığında takip cihazı taktığına ilişkin haberler de yer almaktadır.

Ulusal medyadan farklı olarak, İran Büyükelçiliği'nden yapılan açıklamada iki ülke arasındaki akaryakıt fiyatları farkına işaret edilmiş, Türkiye'de akaryakıtın İran'dakinden 20 kat daha pahalı olmasının İran TIR'larının aleyhine bir eşitsizlik yarattığı ileri sürülmüştür. Söz konusu açıklamada, iki ülke arasında yapılacak temaslara sorunun çözülebileceği belirtilmiş, akaryakıt fiyatı konusunda önerilerde bulunulmuştur.

Sonuç itibariyle, iki ülke arasındaki kriz Türkiye'nin İran ve Türk Cumhuriyetlerine yönelik dış ticaretini olumsuz etkilemektedir. Türk TIR'larının engellerle boğuştuğu geçiş hattında oluşan boşluğu İran TIR'ları doldurmaya başlamıştır. Sorun teknik bir mesele olmaktan hızla çıkıp Türkiye'nin bölgesel ve ikili ilişkilerine zarar veren bir noktaya tırmanmaktadır.

İran ve Türk Cumhuriyetleri'yle ticari ve diplomatik ilişkilerimizi olumsuz etkileyen bu duruma ilişkin yanıtlanması istenen sorular şunlardır:

1. Türk TIR'larının geçişlerinin biran önce sağlanması için yapılan girişimler nelerdir?
2. İran Büyükelçiliğinin konuya ilişkin açıklamasında yer alan öneriler konusunda ne düşünülmektedir?

YANIT

İran, topraklarında faaliyet gösteren Türk araçlarından 1980 yılından itibaren akaryakıt fiyat farkı tahsil etmeye başlamış, ilerleyen yıllarda tahsil edilen ücreti tedricen artırmıştır. Bu ücret, TIR'larımızın İran'a ve İran üzerinden Orta Asya ülkelerine yönelik olarak gerçekleştirdikleri taşımalarda kat edilen mesafeye bağlı olarak 750 Dolara varan ücretler ödenmesine neden olmakta ve taşımacılarımız aleyhine haksız rekabete yol açmaktaydı.

İran tarafının ülkemiz taşıtlarından akaryakıt fiyat farkı adı altında tahsil ettiği ücrete karşılık

olarak, eşit rekabet koşullarının tekrar sağlanmasını teminen, İnan tarafının uyguladığı formül üzerinden İnan plakalı taşıtlardan 10 Ekim 2014 tarihinden itibaren dengeleme fiyatı alınmaya başlanmıştır. Sözkonusu uygulamanın başlangıç tarihinden sonra taşımalarımızın sekteye uğramaması amacıyla özellikle İnan üzerinden transit taşıma yapan taşımacılarımız alternatif güzergahlara yönlendirilmiştir.

Öte yandan, akaryakıt fiyat farkı mütekabiliyet uygulaması Türk taşıma sektörünün lehine sonuçlar doğurmaya başlamış; bu uygulamanın başlamasının ardından ülkemizin İnan'a ve Orta Asya'ya yönelik ihracatında herhangi bir düşüş yaşanmamış, bilakis ihracatımızda artış kaydedilmiştir.

Ülkemiz ile İnan arasında yaşanan bu sorunun çözüme kavuşturulması amacıyla son bir yıl içinde altı farklı platformda İnan makamlarıyla müzakerelerde bulunulmuş ve sorunun çözümlüne yönelik teklifler gündeme getirilmiştir. İnan tarafının bu konuda sorunun çözümlüne yönelik bir adım atmaması nedeniyle ülkemiz taşımacılarının ödediği haksız ücretlerin rekabet ortamını bozmasından ötürü ülkemizce de İnan plakalı taşıtlara yönelik yukarıda bahsekonu uygulamaya başlanmıştır.

Son olarak, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığı Müsteşar Yardımcısı başkanlığındaki heyetimiz 6 Aralık 2014 tarihinde Tahran'da İnan tarafıyla görüşmüştür. Görüşmelerde, akaryakıt fiyat farkı uygulamasının karşılıklı olarak kaldırılması talebimiz yeniden İnan tarafına iletilmiştir.

Diğer taraftan, İnan Büyükelçiliğinin konuya ilişkin olarak basına yaptığı tek taraflı açıklamalarda dile getirdiği hususlar da ilgili kurumlarımızca titizlikle değerlendirilmektedir. İnan tarafının, bu tarz açıklamaları zaman kazanmak ve ülkemizin kararlı tutumunu esnetmek amacıyla bir araç olarak kullandığı düşünölmektedir.